

EMLÉKEZTETŐ
az ÉT Költségvetési Intézmények Érdekegyeztető Bizottsága és
Gazdaságpolitikai Konzultatív Bizottsága együttes üléséről
(1990. november 28.)

Az ülés elnöke: Vadász János, a KIÉB munkavállalói tárgyalócsoportjának ügyvivője

Napirend:

Az 1991. évi állami költségvetés

Előadó: dr. Király Péter pénzügyi államtitkár

Az ülés elnöke bevezetőjében két ügyrendi kifogást emelt:

- a tárgyalócsoportok ügyvivőivel nem került teljes körű egyeztetésre, hogy a vitára együttes ülés keretében kerül sor,
- a KIÉB november 8-i ülésén elfogadott közlemény mindez-ideig nem jelent meg a Belügyi Közlönyben.

Felvetette továbbá, hogy az üzemanyag áremelések kapcsán az ÉT-ben arra vonatkozóan is született megállapodás, hogy a költségvetési intézmények számára 1990-re külön alapot biztosítanak az áremelés ellentételezésére, ilyen rendelet azonban eddig nem jelent meg.

Az 1991-es költségvetés vitájának bevezetőjében a téma elő adója ismertette az időközben tett módosításokat (például 90 md helyett 100 md Ft a tervezett deficit), a hiány összetevőit, a költségvetés néhány lényeges összefüggését. Jelezte, hogy a kormány ugyancsak délután tárgyalja a 91-e költségvetést. A kormány döntéseit az ÉT november 30-i ülésén a PM képviselője ismertetni fogja.

A vita első körében az érdekképviselők kérdéseket fogalmaztak meg, amelyek a költségvetés következő főbb összefüggéseit, területeit érintették:

- ha a kormánynak - állítása szerint - nincs mozgástere, akkor miről lehet tárgyalni,
  - miből adódik a belföldi államadósság, valamint a Miniszterelnöki Hivatal, illetve az NGKM fejezetek előirányzatának kiugró arányú növekedése,
  - miért ilyen sok a társadalmi szervek, pártok támogatására, a központi költségvetési szervek kiadására szánt összeg, valamint a miniszteri, illetve képviselői fizetések emelése,
  - szükséges-e ekkora előirányzat az egyházak és a hitoktatás támogatására, a pápai látogatásra,
  - mennyi privatizációs bevételre számít a kormány és ezt mire fordítja,
  - mit takar az egyes fejezeteknél megjelenő, összesen mint egy 20 md-os felhalmozás,
  - milyen területekre irányul a gazdasági szervezetek támogatására szánt összeg,
  - a költségvetési szférában előirányzott 20%-os bér-, illetve 10%-os dologi automatizmushoz képest mennyit tud a kormány továbblépni,
  - el tud-e állni a kormány a bér- és dologi költségek közötti átcsoportosítási lehetőségek megszüntetésétől,
  - hogyan kívánja a kormány az önkormányzatok gazdálkodását megalapozni, honnan fogják az önkormányzatok az előirányzott plusz bevételeiket előteremteni, mi a legújabb álláspont a helyi adókról,
  - tudja-e a kormány vállalni további normatívák beállítását az iskolai napközi, az időskorúak és a bölcsődei ellátás, továbbá a közművelődés vonatkozásában,
  - miért nincs javaslat a költségvetési szférában előirányzott 20%-os leépítés differenciálására,
  - milyen költségvetési módosításokat tervez a kormány a 36%-ot meghaladó infláció esetére.
- A válaszadásból új mozzanatként lehet kiemelni, hogy a kormány mégis lát lehetőséget a már korábban elhatározott bér politikai intézkedések esetleges végrehajtására az egészségügy és

az oktatás területén, illetve, hogy a legújabb elképzelések szerint mód lesz a költségvetési intézményeknél a bérkölségből a dologi költségek javára forrásokat átcsoportosítani.

A munkavállalói és a munkaadói tárgyalócsoport részéről heves ellenállást váltott ki a pénzügyi államtitkár azon bejelentése, hogy neki a kormányülés miatt el kell mennie, mivel az érdekképviseltek ezek után nem látták biztosítottnak kormányzati oldalról a megfelelő kompetenciát.

A bizottság csak rövid szünet után folytatta a vitát, elfogadva, hogy a válaszadást a PM többi képviselője folytatja.

A válaszadásokat követően került sor a részletes vitára, az álláspontok kifejtésére. (Az ülés megszervezésével kapcsolatban két kifogás került fel: egyrészt, hogy a résztvevők kétféle tárgyalási anyagot kaptak kézhez, másrészt, hogy a két bizottság együttes összehívása nem volt szerencsés, így érdemi vitát nem, legfeljebb beszélgetést lehet folytatni.)

A hozzászólások során elhangzott legfontosabb észrevételek a következők voltak:

A munkavállalói oldal elfogadhatatlannak tartja a költségvetés tervezetét, különösen a költségvetési intézmények gazdálkodását érintő előirányzatokat. Az inflációt teljes mértékben ellensúlyozó (36-36%-os) dologi, illetve bérautomatizmust tartanak szükségesnek, emellett az oktatás és egészségügy területén korábban elhatározott bérlolitikai intézkedések végrehajtását is elengedhetetlennek ítélik. Nem elfogadható, hogy csak a bérkölségből legyen mód a dologi kiadásokra átcsoportosítani. Normatívát szükséges megállapítani az önkormányzatok számára a napközi és bölcsődei ellátáshoz, illetve kulturális célokra.

A munkaadói oldal szintén elfogadhatatlannak ítélte a költségvetést. (Egyeztetett észrevételeiket írásban átadták a PM képviselőinek.) Fontos kifogásuk volt, hogy az nem tükrözi a lakossági és vállalati terheket, ezért tárgyalhatatlan. Véleményük szerint a külső tényezők bizonytalansága miatt nem kellene erőltetni a decemberi elfogadást, inkább január 31-ig egy szükségkölségvetést lenne célszerű az első negyedévre elfogadni.

Az önkormányzatok képviselője kifejtette, hogy nincs megalapozva a gazdálkodásuk, az önkormányzatok nem tudják vállalni a válságkezelés politikai terheit. Ellenzik a helyi adók 1991-ben történő bevezetését, valamint az ún. dekoncentrált szervezetek létrehozását. Amennyiben nem lesz decemberben költségvetés, az év indításához átmeneti intézkedések szükségesek.

A vita parttalaná válásának megakadályozása érdekében konszenzus alakult ki arról, hogy a konkrét felvetéseket kellene sorban megvizsgálni, bár ezzel kapcsolatban az érdekképviseltek kifejtették, hogy ők eddig is ezt várták a kormány képviselőitől, de úgy látszik, hogy a PM már elfogadott sárokszámokkal gondolkodik. A tényleges vitához mozgástér és döntési variánsok kellenek.

Miután néhány konkrétum megtárgyalásra került (pl. az MKM készségét fejezte ki egy kulturális normatíva kidolgozására), az elnök azzal függesztette fel az együttes ülést, hogy a Pénzügyminisztérium a kormány előtt ismertesse az elhangzott észrevételeket és a pénteki (november 30.) ÉT ülésre dolgozzon ki javaslatokat a felvetett kérdések megoldására.

A Művészeti és Tájékoztatási Szakszervezetek Szövetségének a művészek szakmai nyugdíja rendezésére vonatkozó indítványát a KIÉB tagjai javasolták az ÉT Szociálpolitikai Bizottságához utalni megvitatásra.

Budapest, 1990. november 30.

Készítette: Horváthné Batár Emese